

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 1167046/2

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליעזר איגרא, הרב א' אהרן כץ, הרב שלמה שפירא

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מאיר אזוט)

נגד

המשיב: אגף בירור יהדות – הנהלת בתי הדין

הנדון: עיכוב נישואין בשל חוסר מסמכי יהדות אמינים

פסק דין

בפני ביה"ד מונחת בקשתה החוזרת של המבקשת לקביעת יהדותה.

נקדים תחילה גלגולי התיק בביה"ד האזורי ולאחר מכן נתייחס לגופו של ערעור.

המבקשת נולדה בישראל ביום ה' באלול תשנ"ב (3.9.1992). שם אביה [ז'] ואמה [א']. המערערת רשומה יהודייה במרשם האוכלוסין. המערערת גדלה בארץ ושירתה בצה"ל. מסתבר מאוד שבנסיבות אלו המערערת גדלה כיהודייה, חשבה וחושבת שהיא יהודייה.

ביום ז' בשבט תשע"ח (23.1.2018) פתחה המבקשת תיק לאישור יהדות. לבקשתה צירפה את פסק הדין לאישור יהדות שניתן לאחי האם בביה"ד באשדוד ביום ז' בכסלו תשס"ד (2.12.2003). על פי פס"ד זה נישא הלה ביום ג' בטבת תשס"ד (28.12.2003).

המבקשת הוזמנה למפגש עם מברר יהדות למחרת, ביום ח' בשבט תשע"ח (24.1.2018). למפגש זה הגיעה האם [א'], מסרה את גרסתה והוכחותיה-מסמכיה להוכחת יהדות אם האם, "שרה בת [נ]". כבר במפגש זה נאמר לאם שאין במסמכים אלו ראיה ליהדותה, ועליה להשלים את מסמכיה. מברר היהדות המליץ לביה"ד שבנסיבות העניין יש לעכב הנישואין עד להחלטה אחרת של ביה"ד.

ביום ט' בשבט תשע"ח (25.1.2018) (יומיים אחרי פתיחת התיק) ניתנה החלטת ביניים של ביה"ד, וז"ל:

"לאחר עיון בחו"ד חוקר היהדות מיום ח' בשבט תשע"ח (24.1.2018), בית הדין לא מצא הצדקה בשלב זה להוציא עיכוב נישואין נגד המבקשת.

ברם לאור העובדה שחתונתה קרובה, מבוקש כי חוקר היהדות יבחן את אישור היהדות שקיבל אחיה בבית דין אשדוד (כבקשתו) כבר בסוף השבוע הקרוב ויגיש המלצתו לבית הדין כבר בתחילת שבוע הבא – י"ב בשבט תשע"ח (28.1.2018).

מברר היהדות בדק בתיקי משרד הפנים של המשפחה המורחבת האם יש ראיות לגרסתה, ראיה שכזו לא נמצאה. במקביל הוזמן תיק אישור היהדות של ביה"ד האזורי באשדוד.

ביום י"ב בשבט תשע"ח (28.1.2018) הוציא ביה"ד האזורי את ההחלטה דלהלן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"לאור המלצת חוקר היהדות מיום ח' בשבט תשע"ח (24.1.2018), בית הדין מוציא עיכוב נישואין זמני נגד המבקשת למשך שלושים יום בלבד.

מבוקש כי עד אז יסיים חוקר היהדות את בדיקתו, כולל עיון בתיק בית דין אשדוד באשר לאישור יהדותו של דוד המבקשת דנן."

ביה"ד האזורי טיפל באופן רצוף בתיק, אך מכיוון שלא הוצגו בפניו עכ"פ לעת עתה מסמכים נוספים הוציא ביה"ד האזורי ביום י"ט באדר תשע"ח (6.3.2018) את ההחלטה דלהלן:

"בהמשך להחלטת בית הדין מיום י"ז באדר תשע"ח (4.3.2018), המבקשת המציאה אישור כי הם פנו לקונסוליה הרוסית לבקש העתק תעודת לידה של הסבתא של המבקשת – שרה.

כן מובא בסיומה של המלצת חוקר היהדות כי הובא לידיעתו שנקבע תאריך לחתונת המבקשת ליום ז' בניסן תשע"ח (23.3.2018).

למעשה, בית הדין מצוי בעיצומו של הליך בירור היהדות, וממתין בשלב זה לקבלת החומר הנ"ל מהקונסוליה הרוסית, כך שעל פניו נראה כי לא בהכרח שהבירור יסתיים עד למועד הנ"ל שנקבע לחתונה, ומומלץ כי המבקשת תיקח זאת בחשבון מראש ותשקול התארגנותה בהתאם.

המבקשת רשאית להגיב לאמור בתוך עשרה ימים, אם רצונה בכך."

המערערת חזרה והגישה בקשתה למתן פסק דין בגין מועד הנישואין הממשמש ובא. בתגובה לבקשה זו הוציא ביה"ד האזורי ביום כ"ו באדר תשע"ח (13.3.2018) את ההחלטה דלהלן:

"בית הדין מודע לחתונתה הקרבה של המבקשת, והתייחס לכך במסגרת החלטתו מיום י"ט באדר תשע"ח (6.3.2018).

ברם, בתיק זה ישנם כמה פרטים שאינם מאפשרים בשלב זה מתן החלטה לאישור יהדותה של המבקשת, אף לאור אישור היהדות שקיבל אחיה בעבר.

המבקשת רשאית לעיין בכל החומר שבתיק, כולל האמור בהמלצת חוקר היהדות שבתיק, ובית הדין מניח כי בעיון כולל בכל פרטי התיק, המבקשת תאתר את אותן נקודות המצריכות בדיקה מעמיקה.

בית הדין לא ישוב ויפרט את אותן נקודות במסגרת החלטה זו, כאשר הן מפורשות בחומרים שבתיק, ובעיקר בהמלצת חוקר היהדות.

במידה ולאחר העיון בחומרים כולם, תסבור המבקשת כי יש לה טענה עניינית או אסמכתא מסוימת העשויים לשפוך אור על החששות ולאשש את יהדותה, בית הדין יקבל טענותיה בנפש חפצה ובלב פתוח. ברם, מבוקש כי המבקשת תזדרז עם בדיקה זו מטעמה, בשל מועד החתונה הקרב ובא.

ואולם, בית הדין שב ומבהיר למבקשת שלכאורה בשלב זה נראה כי לא בהכרח שהבירור יסתיים עד למועד הנ"ל שנקבע לחתונה, ומומלץ כי המבקשת תיקח זאת בחשבון מראש ותשקול התארגנותה בהתאם."

ביום ב' בניסן תשע"ח (18.3.2018) הגישה המבקשת ערעור נגד החלטת ביה"ד האזורי.

ביה"ד כבר קבע בהחלטתו מיום ט' ניסן תשע"ח (25.3.2018) כדלהלן:

"בפני ביה"ד מונח ערעורה של המבקשת על החלטת ביה"ד האזורי שלא לתת החלטה לעת עתה בבקשתה לקביעת יהדותה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסיבה העיקרית העומדת ביסוד החלטת ביה"ד היא העובדה שאין במסמכים שהוצגו בפני ביה"ד, וכן בתיק אישור היהדות של דוד המבקשת, כדי לאשר את יהדותה.

ביה"ד ביקש מהמעוררת השלמת מסמכים, כמו כן ביה"ד הבהיר בהחלטות קודמות שלאור המסמכים שבתיק או מדויק יותר חוסר במסמכים מהימנים, ספק אם ביה"ד יוכל להוציא את אישור היהדות המבוקש.

חובתנו להדגיש: ביה"ד אינו יכול להוציא החלטתו עד שישתכנע שאכן המקשת יהודייה.

עיון בתיקי המבקשת מורה, שלא נפל פגם בהחלטת ביה"ד, ואין במסמכים שהוצגו בפני ביה"ד, כדי להורות שהמבקשת היא יהודייה.

בנסיבות העניין לא תהיה תועלת בקביעת מועד דיון, שהרי במקרים אלו של בירור יהדות, החלטת ביה"ד מסתמכת בעיקר על סמך מסמכים מהימנים, שבמקרה שלפנינו עדיין לא הוצגו בפני ביה"ד. ולכן גם ביה"ד הגדול לא יוכל להגיע לתוצאה שונה.

לאור האמור דוחים ערעורה (שלמעשה היה צריך להיות מוגש כבר"ע) של המערערת.

המבקשת שבה וביקשה החלטה מפורשת של ביה"ד בבקשתה, מכיוון שקבעה מועד לחתונתה למחר, י"ג ניסן (29.3.2018). לדבריה, אי מתן החלטה יגרום לביטול החתונה. כאמור בהחלטתנו הקודמת, אין לביה"ד אלא מה שענינו ראות. לעיני ביה"ד הוצגו תיקי משרד הפנים של אם אם המבקשת, אם המבקשת, אחי אם המבקשת, וכן תיק ביה"ד הרבני באשדוד שבו ניתן אישור יהדות [י'], אח אם המבקשת. כמו כן אין ספק שביה"ד האזורי פעל במרץ וכמטב יכולתו כדי להוציא החלטה, אך כאמור אין בידנו ראייה כלשהי שיש בה כדי לאשש טענתה של המבקשת שהיא יהודייה. ונסביר את הדברים:

סבתה של המבקשת שרה נולדה בכ"א בשבט תרצ"ח (23.1.1938) בסיביר. לדברי אם המבקשת לסבתא יש אחים, אך למשפחה אין קשר עימם. אין חולק שאבי הסבתא נוכרי ממוצא טטארי.

בתיק משרד הפנים של האם נמצא העתק תעודת הלידה של האם [א'] משנת 1964 ובו רשום לאום אימה שרה, טטארי. כמו כן גם בתעודת הלידה של האח [י'] יליד 1967 הנמצאת בתיק משרד הפנים רשום לאום אימו שרה, טטארי.

בעת עלייתם לארץ הצהירו אם המבקשת ואחיה שלאום האם – שרה – טטארי נכתב על סמך לאומו של אביה [נ'], אך אימה [ר'] יהודייה, ומכיוון ש[ר'] יהודייה גם שרה יהודייה וכן ילדיה [א'] ו[י']. כהוכחה לטענתם צירפו העתק תעודת הלידה של שרה משנת 1938 שבו נרשם שאימה יהודייה. בתיק משרד הפנים מודגש שלא הוצגה בפניהם התעודה המקורית.

על פי תעודת האם שרה, הוכרו שרה וילדיה [א'] ו[י'] כזכאים לעלייה לפי סעיף 4ב, דהיינו כיהודים.

כדי לקבוע אמינותה של תעודה חובה על כל העוסקים בתחום זה לדעת מה היה נוהל הרישום בתעודות בכל תקופה שבה ניתנו. ומן הכלל אל הפרט: הדבר ידוע לכל מי שעוסק בנושא זה, שבאותה תקופה שבה הוצאה התעודה, בשנת 1938 וגם שנים רבות אחר כך, לא היו רושמים בתעודות לאום כלל. ולפיכך אין ספק שהמסמך שהוצג בפני משרד הפנים והוצג גם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בפנינו, הוא מסמך מזויף מתוכו ואין לסמוך עליו כלל. מכיוון שהמסמך הוא מסמך שקרי אין הוא מוכיח את יהדותה של שרה.

המסמכים האמינים היחידים שיש בפנינו הם תעודת הלידה של האם [א'] ואחיה [י']. שבהם רשום לאום האם שרה, טטארי. הן אמת שיכול להיות שהלאום בתעודת הלידה של הילדים נרשם על פי הלאום שהיה בתעודתה של שרה והיינו לאום אביה [נ'], שהוא טטארי, אך אין ראיה כלשהי לטענה שאימה של שרה יהודייה. לפיכך כל עוד לא הוכח אחרת ולא הוצגה ראיה כלשהי, יש לקבוע ששרה אינה יהודייה וכן ילדיה [א'] ו[י'].

מעיון בתיק ביה"ד באשדוד שבו נמצאת חוות דעת והמלצה לאישור יהדות, עולה שההמלצה התבססה על סמך שמה של האם שהוא שרה, כשדברי הממליץ, מכיוון ששם זה הוא שם יהודי מובהק אפשר לקבוע שאימה של שרה הייתה יהודייה, ולכן ניתן לה שם זה. אומנם קביעה זו אינה מדויקת, שהרי כפי שהתברר לנו השם שרה היה בשימוש גם אצל נכרים טטארים לפיכך אין בשם כשלעצמו ראיה כלשהי ששרה יהודייה. מסיבה זו התבקשה אם המערערת כבר בעת פתיחת התיק להמציא רישום רשמי אמין משלטונות רוסיה על פרטי הרישום של שרה, כדי שיהיה ניתן להתחקות ולבדוק האם יש ראיה כלשהי לטענתה שהיא יהודייה.

יש להדגיש שביה"ד האזורי טיפל בתיק באופן רצוף ושוטף. ביה"ד הבהיר למערערת כבר עם פתיחת התיק שבנסיבות העניין עליה לשקול מועד קביעת הנישואין, מכיוון שאין בחומר שהוצג די כדי לתת פסק דין ללא הצגת מסמכים שהתבקשה להציג, כבר ביום ח' בשבט תשע"ח (24.1.2018).

לאור כל האמור לעיל ועם כל הצער שבדבר, אף שאי מתן החלטה יביא לביטול החתונה, אין בפנינו הוכחה כלשהי לטענת המערערת שאם אימה יהודייה, משכך אין ביכולתנו לקבוע את יהדותה. ההחלטה לעיכוב נישואין תעמוד בעינה עד שיומצאו המסמכים המבוקשים על ידי ביה"ד, כדי שבית הדין יוכל לתת החלטה סופית.

לאור האמור דוחים הערעור.

ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.

ניתן ביום י"ב בניסן התשע"ח (28.03.2018).

הרב שלמה שפירא

הרב א' אהרן כץ

הרב אליעזר איגרא